

1054 година.

Изъ българскитѣ на епископа Litbert.

„Prevalivši panonske medje“, nastavlja putopisac, „nastupiše ogromnu pustoš, koju bugarskimi pustinjami (deserta Bulgariae) (κ. as.) zovu, по коју живи hajduci naroda skitskoga

Prebacivši vjerovatno Savu na ušću, stupiše (*u Biogradu*) *na zemlju bugarsku* *qdje* je bila jur od devetoga do jedanajstoga veka skrajna sjeverozapadna medja *bugarske države*; a „*bugarskom pustinjom*“ ili „*šumom*“ (*silva*) nazivahu i pozniyu hodočastnici predjel, što se prostirao dolnjoj Moravi na istoku (od Biograda malo ne do Niša).“

Забълѣжката подъ линия къмъ този пасажъ гласи до- словно така: „Cedreni histor. compend. II, 476. Rački: Borba južnih Slovena, Rad XXIV, 80 i dr. Kraj svega što je Bugarsko carstvo carem Vasiljem II, (1018) bilo razoren i bugarske zemlje opet grčkoi vlasti pokorene, ipak putopisci križarskih vojna sveudili zovu kraj dolnjoj Moravi na istoku „Bugarskom državom“. Osim starih reminiscencija moglo je tomu biti i taj razlog, što je onaj kraj bio Bugari naseljen.“.

D-r Petar Matković. *Putovanja po balkanskem poluotoku za srednjega veka.* Rad jugoslavenske akademije znanosti i umjetnosti. Knjiga XLII, str. 70.

1064 година.

Изъ пътеване на Siegfried, nadbiskup mogucki.

„Put pako, пошто су ходоčастници на Ugarsku i Carigrad išli, бити ће обични, на име десном страном ugarskoga Dunava do Biograda, а од овудпознатом старом војниčком cestom kroz bugarsku šumu na Niš, Srđec, Jedrenu (Odrin ili Dri-nopolje) i Carigrad.“.

D-r P. Matković. *Putovanja etc. Rad,* kn. XLII, str. 73.